

Oeganda

Het groene hart van Afrika

Tien jaar lang reist Ingrid Gorter al door zuidelijk Afrika, op zoek naar de mooiste plekken voor onvergetelijke vakanties. Altijd knaagde er de nieuwsgierigheid naar dat andere Afrika. Dit is het verslag van haar eerste kennismaking met Oeganda, de groene parel van Afrika, het hart van het Afrikaanse continent. Relatief onbekend en daarom steeds populairder bij de echte Afrika-liefhebbers.

Oeganda, het land van duizend meren en met fluweelgroene bergketens. Van ondoordringbare regenwouden. Het thuis van de gorilla's en chimpansees. Een land met spectaculaire safarimogelijkheden. De reis door dit land heeft misschien niet mijn leven veranderd, maar heeft wel een schatkist aan prachtige ervaringen toegevoegd. Ik heb het geluk met Lydia te mogen reizen, een trotse Oegandese die haar land tot in de puntjes kent.

De leeuwen van Kidepo

Onze reis begint in het noorden, in het Kidepo Valley National Park, op twee dagen rijden van hoofdstad Kampala. En daarmee meteen het meest afgelegen wildpark van Oeganda. Kidepo staat bekend om de grote aantallen leeuwen die maar liefst 13000 buffels op hun menukaart hebben staan, en de honderden olifanten.

We overnachten in de nieuwe Savannah Lodge, gelegen bovenop een heuvel, met 360 graden uitzicht over de uitgestrekte savannes en de loodrecht uit het landschap oprijzende granieten bergketens in de verte. 's Nachts hoor ik de leeuwen brullen, net buiten het kamp. Overdag houden ze zich echter helaas schuil in het hoge gras, de regentijd is net ten einde. We zien wel olifanten, heel veel buffels – er wordt gezegd dat hier de grootste buffelpopulatie van de hele wereld leeft –, Jackson's hartebeest, giraffen, zebra's, oribi, veel ground hornbills, de fameuze neushoornvogels die in zuidelijk Afrika met uitsterven bedreigd worden. En we vinden de Oegandese kob, een prachtige antilopesoort die alleen in Oeganda en in oostelijk Congo voorkomt. Kidepo bestaat uit twee valleien, de drogere Kidepo Valley en de groene Narus Valley, de plek waar we de meeste dieren zullen zien.

Oeganda's best bewaarde geheim

Aan het einde van de dag bezoeken we een dorp van de Karamojong. Een van de meest interessante en onbekende stammen van Oeganda. Een bevolkingsgroep die veel overeenkomsten vertoont met de Masai in Kenia, qua kleding, gebruiken en verschijning. De mensen wonen in eenvoudige lemen hutten met rieten daken. In het "keuken" deel liggen stenen om het graan en de gedroogde mais te vermalen. Er hangt een ketel met sorghum te borrelen boven een vuurplaats. Erboven strengen maiskolven. Sorghum is een gierst, erg voedzaam en volksvoedsel nummer twee in Oeganda. Het wordt gemalen en van het meel wordt brood gebakken of pap gemaakt. Sorghum kan ook gemixt worden met het sap van een bepaalde bananensoort. Dit prutje laat men gisten en vervolgens wordt het gedronken als bier. Het stamhoofd laat trots het nieuwe hok op palen zien, waar de geiten en kippen die los in het dorp lopen voor de nacht bijeen worden gedreven om ze te beschermen tegen roofdieren. Het dorp ligt immers midden in het Nationale Park. Net als de Masai uit buurland Kenia, zijn de Karamojong lang en slank, ze dragen wollen geruite doeken. Er wordt voor ons gezongen, de mannen en vrouwen springen wel een meter de lucht in. En ja, ik probeer het ook en kom best ver. Pure blijdschap.

Meer in het zuiden van Oeganda, in het regenwoud van het Bwindi Impenetrable National Park leven de Batwa, een pygmeeënvolk, met een gemiddelde lengte van 1.60 meter. Zij worden gezien als de eerste bewoners van Oeganda.

Ontmoeting met de Nijl

Na een flinke rit van negen uur over vaak zeer slechte wegen (ik »

dank onze chauffeur met een diepe buiging voor zijn rijkunsten), arriveren we in Murchison's Falls National Park, bijna vierduizend vierkante kilometer groot en daarmee het grootste nationale park van Oeganda. Hier leven 77 verschillende zoogdieren en 450 vogelsoorten. Met open mond geniet ik van het landschap. Zover ik kan kijken zie ik glooiende savannen, bezaaid met honderden palmbomen en grote kuddes buffels en de oegandese kob's. Af en toe vang ik al een glimp op van de machtige rivier de Nijl in de verte. Bij de pont over de rivier staat ons een verrassing te wachten. Twee olifanten lopen over de parkeerplaats, de toeristen in busjes en jeeps blijven op veilige afstand. Ik heb net op tijd mijn camera in de aanslag als een van de olifanten op zijn achterpoten leunend, de vruchten uit een boom haalt. Wow! We steken de Nijl over en checken in bij Baker's Lodge, direct aan de rivier, met bordjes "beware of crocodiles" in de tuin en hangstoelen in de grote acaciabomen. Mijn onderkomen voor de nacht is een luxe chalet met veranda op palen. Dat is niet voor niets, mijn voortuin blijkt de hangplek van wel twintig nijlpaarden. 's Nachts hoor ik ze knorrig tegen elkaar te keer gaan en als ik 's morgens vroeg mijn kamer verlaat, plonzen ze met z'n allen de Nijl in en staren me aan vanuit het water.

In de middag maken we een boottocht over de Nijl naar Murchison's Falls. Het water van de Nijl, die soms wel één kilometer breed is, wordt hier door een kloof van slechts zeven meter breed geperst, waarna het, met veel kabaal, 150 meter de diepte in stort. We zien badende olifanten, heel veel nijlpaarden, watervogels die ik nog niet eerder heb gezien, waaronder de 1.50m grote goliath reiger, de geelsnavel ooievaar en verschillende soorten kingfishers. De boot zet ons vlak voor de watervallen af. Onze gids staat ons

op te wachten voor een wandeling van ruim een uur naar de top. Boven aangekomen zien we de "Devil's Cauldron" van dichtbij, een kolkende watermassa wordt hier de kloof ingezogen. Wat een spektakel!

Apen, apen en apen

We rijden naar Fort Portal en checken in bij Kyaninga Lodge met uitzicht op een van de 52 kratermeren van het land en de met sneeuw bedekte Rwenzori Mountains. Deze spectaculaire lodge, volledig van eucalyptus hout, staat op de rand van een miljoenen jaren oude krater. Je kunt er zwemmen, kanoën, wandelen en mountainbiken. Fort Portal is een prima uitvalsbasis voor de chimpansee tracking in Kibale Forest National Park. We vertrekken vroeg in de ochtend. Lange broek, regenjas, broekspijpen in mijn sokken gestopt vanwege de mieren, pet op, veel water mee en natuurlijk mijn camera. We krijgen een briefing van Jarret, hij werkt al twintig jaar als gids voor de organisatie. Naast chimpansees zijn er in dit park ook ander primatensoorten te vinden, zoals de zwart-witte colobus of franjeaap en bavianen. Tijdens de trekking dartelen grote, kleurige vlinders om ons heen. Er zijn hier volgens onze gids wel 250 verschillende soorten te vinden. Plotseling horen we gekrijs in het woud, de chimpansees zijn wakker! Feilloos brengt Jarret ons naar de plek waar we verschillende dieren hoog in de bomen zien. Sommige jonge chimps zitten elkaar achterna en slingeren door de boomtoppen. Het is een fantastisch schouwspel. Een van de apen gaat boven ons in de boom zitten en Jarret roept 'give him room!' We stappen net op tijd naar achteren als zijn ochtendurine kletterend tussen de bladeren door, de grond bereikt. Snel volgen ook de uitwerpselen die naast ons ploffen. »

Andere chimps hoog in de toppen van de bomen beginnen takken af te breken. Jarrett legt uit dat ze een bed maken in de kruin van de boom, want na het ontbijt doen ze een ochtenddutje. Na ruim een uur te hebben genoten, is het tijd om ons terug te trekken. De apen mogen niet te veel aan de mensen gewend raken. Ook moet je constant afstand bewaren van een meter of vijf. De belangrijkste reden hiervoor is dat wij mensen ziektes aan hen zouden kunnen overbrengen. Nog nagenietend lopen we terug door het woud.

Slapen onder de sterren

Onze volgende stop is het meest bekende park van Oeganda, het Queen Elizabeth National Park. Liggend in het zwembad van Katara lodge heb ik wijds uitzicht over het park, in de verte zie ik een kudde olifanten lopen als langzaam de zonder ondergaat. Terug in mijn kamer rol ik mijn bed naar buiten de veranda op. Wat ontzettend decadent, om zo te mogen slapen onder de Afrikaanse sterrenhemel. Midden in de nacht word ik wakker van tumult. De olifanten brengen een bezoek aan het dorp aan de rand van het park. Met vuur en veel lawaai proberen de dorpsbewoners ze weg te jagen voordat ze al hun gewassen opeten. Na het ontbijt rijden we de volgende morgen door het prachtige park, ik zie ontzettend veel wilde dieren. Een kudde van honderden buffels, in een van de valleien tel ik meer dan twintig giraffen om ons heen. Oegandese kobs tot zover ik kan kijken, aan de horizon stijgt langzaam een luchtballon op. We verruilen de jeep voor een boot en maken een spectaculaire tocht door Kazinga Channel, het kanaal dat Lake George en Lake Edward met elkaar verbindt. Grote groepen olifanten baden in het water, op de oever liggen buffels, afgewisseld door nijlpaarden. Witte en roze pelikanen schudden de

waterdruppels uit hun verenkleed. Hier en daar staat een maraboe ooievaar met volgevreten krop, reusachtige goliath reigers, geelsnavel ooievaars, en zwermen witte reigers en aalscholvers vliegen over de boot. We komen langs een dorp waar de mannen net hun houten kano's te water laten, om pas in de ochtend weer terug te keren na het vissen op Lake Edward.

Het zuiden van Queen Elizabeth National Park, Ishasha staat bekend om de "tree climbing lions". De leeuwen klimmen in de grote acaciabomen die hier groeien om gedurende de dag, als het te warm voor ze is om te jagen of op de grond te liggen, hun dutje te doen. Hoofdredacteur Marjolein van OOG was onverbiddelijk: 'Je komt niet terug uit Oeganda zonder gorilla's, chimpansees en de leeuwen in de bomen.' Missie volbracht: maar liefst vier, volgevreten leeuwen liggen in de boom te doezelen. Ieder op een dikke tak, met de poten aan weerskanten naar beneden bungelend. Een kippenvelmoment!

Ontmoeting met de gorilla's

Het volgende hoogtepunt laat niet lang op zich wachten. Lake Mutanda, een van de vele kratermeren waar we overnachten in de kleurrijke Chameleon Lodge met een prachtig uitzicht over het meer en de talloze eilandjes. De volgende ochtend vertrekken we vroeg naar het Bwindi Impenetrable National Park. Wij hebben Rushaga toegewezen gekregen. Hier wonen zes gorillafamilies. Eén familie is tussen de acht en achttien gorilla's groot. Deze gorilla's zijn "habituated", dat houdt in dat ze gewend zijn om mensen in hun leefgebied te zien. Een familie wordt per dag niet langer dan een uur met mensen geconfronteerd. De regels zijn streng, ben je verkouden, dan betekent dit een "no go". Moet je »

een grote boodschap tijdens de tracking, dan wordt er eerst een gat van 30 centimeter diep gegraven. Er kan geen enkel risico genomen worden als het gaat om besmetting van mens op dier. Een virus zou het einde van de populatie kunnen betekenen. Ik snap dan ook niets van die filmpjes op Facebook waar mensen een gorilla aanraken en een petje opzetten. De trekkers zijn al vroeg vertrokken die dag, we hoeven slechts anderhalf uur te lopen. Wel heeft het hard geregend de dag ervoor en zak ik soms tot mijn kuiten weg in de modder. Je krijgt een stok mee en ik heb gekozen voor een begeleider die mijn rugzak met eten en water en camera'spullen meeneemt. Met machetes worden planten en struiken weggekapt. Tien minuten voordat we arriveren bij de groep, krijgen we de laatste instructies. Al je spullen blijven achter bij een van de begeleiders, alleen je camera neem je mee. En dan is het moment daar en sta ik oog-in-oog met de silverback en zijn familie. De gorilla's trekken zich niets van ons aan. Als een babygorilla mijn kant op komt, roept de gids "back off" en moeten we een stuk terug. De afstand tussen mens en dier moet steeds een aantal meters blijven. Na een uur moeten de camera's worden opgeborgen en is het tijd om terug te gaan. Nog steeds moet ik mezelf in mijn armen knijpen. Ja, ik ben heel dichtbij een familie gorilla's geweest.

De dag erna rijden we naar Mbuoro National Park en slapen we in Mahingo lodge, een prachtplek waar 's avonds de bushbaby's uit de bomen komen om fruit te eten.

In de bewoonde wereld

Onze trip eindigt in Kampala bij het Victoriameer, het is een gekkenhuis. Aan alle kanten worden we ingehaald door

bodaboda's, motortaxi's, soms wel met vijf passagiers erop. Bodaboda komt van 'border border'. Vroeger, toen er nog gesmokkeld werd, kon je achterop de fiets van de grenspost van Oeganda naar Kenia worden gereden. De fietsen zijn vervangen door motoren. De weg tussen Kampala en Entebbe is altijd druk, vanaf 's morgens zeven uur tot 's avonds negen uur staat er een file. Straatventers met van alles te koop, van voetballen, tot landkaarten, tot vers gesneden ananas, of vlees op een prikker, lopen tussen de wachtende auto's door. Ik heb hier nog geen enkele bedelaar gezien, iedereen draait mee in de economie en probeert zijn eigen broek op te houden.

Het is onze laatste avond en we besluiten kaartjes voor een culturele show te kopen. De artiesten zijn stuk voor stuk weeskinderen, inmiddels volwassen. Met het geld dat vanavond wordt verdiend, worden nieuwe spullen voor het weeshuis gekocht. Het is een bont schouwspel, de show eindigt in één grote, kleurrijke, dansende massa, blijven zitten is geen optie. Blank, zwart, jong en oud, iedereen lacht, zingt en danst met elkaar. De dag erna kom ik aan in Nederland en beland ik in de Sinterklaasdrukke en zwartenpietendiscussie. Ik denk terug aan mijn fantastische trip door de Parel van Afrika en aan de lieve en mooie mensen die ik mocht ontmoeten. Mensen die de essentie van het leven begrijpen, vaak veel beter dan wij in het jachtige Europa. 🐾

www.goeganda.nl

